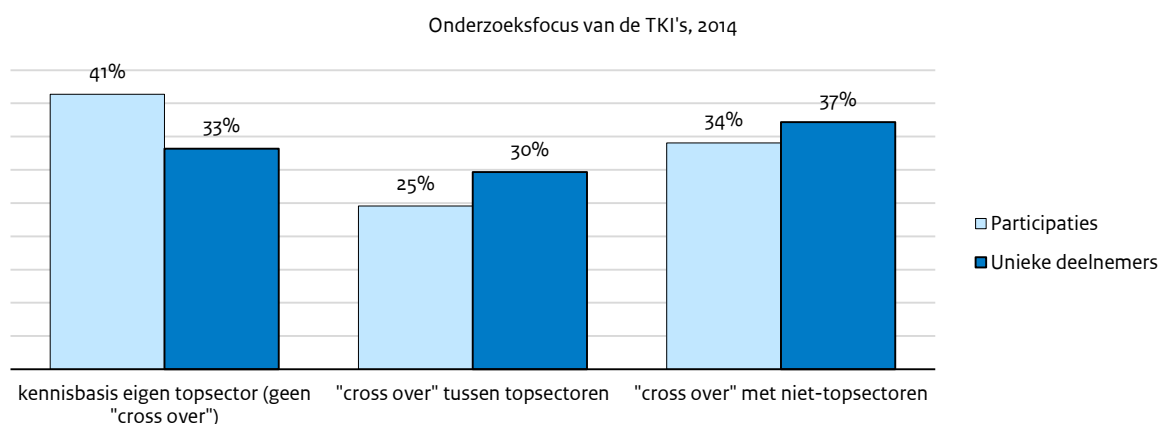

Onder de loep: cross-overs en jonge bedrijven in de Topconsortia voor Kennis en Innovatie

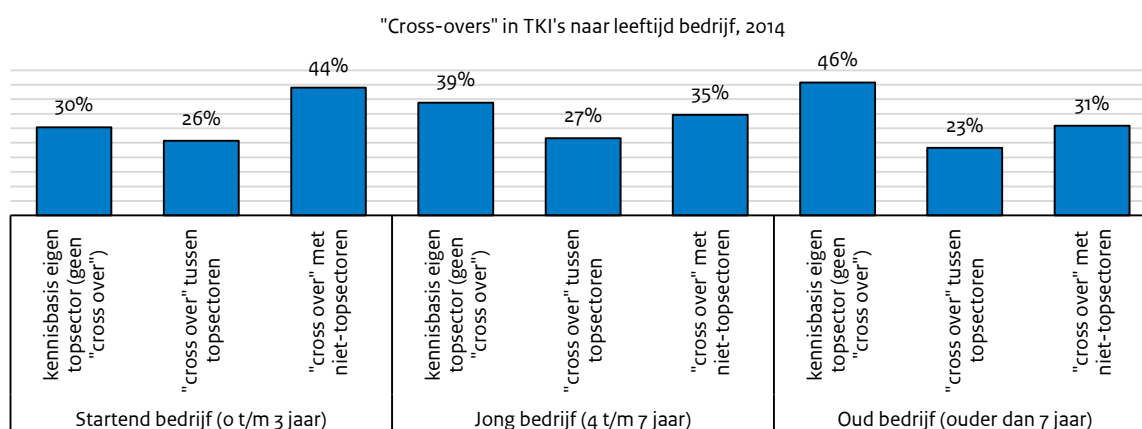
In de Topconsortia voor Kennis en Innovatie (TKI's) worden de R&D-programma's van de topsectoren gezamenlijk geprogrammeerd. In opdracht van Economische Zaken (EZ) heeft het CBS RVO-data over de TKI's gekoppeld aan individuele bedrijven om zicht te krijgen op de mate van "cross-overs" en daarmee de onderzoeksfocus tussen en binnen de TKI's. Uit onderzoek en ook in de praktijk blijkt dat veel (radicale) innovaties voortkomen uit nieuwe combinaties van competenties, kennis en technologieën die voorheen niet met elkaar verbonden waren.

Op basis van de bedrijfstaktypering van de aan TKI-projecten deelnemende bedrijven¹ is nagegaan of de onderzoeksprojecten zich richten op de ontwikkeling van de kennisbasis van de topsector zelf (geen "cross-over"), zich richten op de ontwikkeling van de gezamenlijke kennisbasis van minimaal twee topsectoren, of zich richten op de ontwikkeling van de gezamenlijke kennisbasis van een topsector met bedrijven die niet tot de topsectoren worden gerekend.

Uit de analyse komen een aantal interessante bevindingen naar voren. Ten eerste, het aandeel cross-overs is hoog. Het aandeel "cross-over" is bijna 60% als er naar het totale aantal bedrijfsparticipaties gekeken wordt. En zelfs tweederde als elk uniek bedrijf slechts één keer meetelt (een bedrijf kan in meerdere projecten participeren).

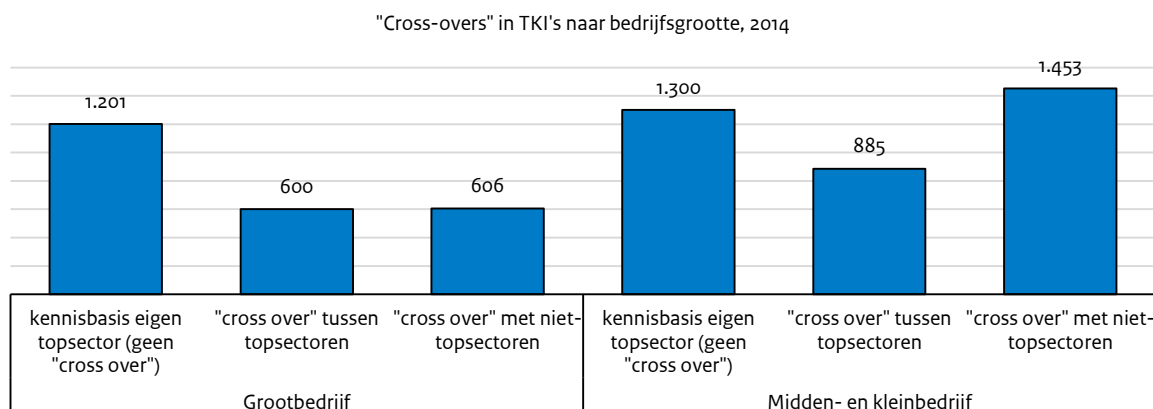

Een tweede belangrijke bevinding is dat relatief meer startende en jonge bedrijven doen mee aan onderzoek buiten de (eigen top)sector. Onderstaande grafiek laat de leeftijdsverdeling van bedrijven in de TKI's en de verdeling van "cross-overs" naar leeftijdsklasse zien. Bij bedrijven ouder dan 7 jaar bedraagt het percentage activiteiten dat als cross-over wordt gezien 46%. Ter vergelijking, bij startende bedrijven is dat 70%. Voor een belangrijk deel gaat het hier om bedrijven van buiten de (sectorale afbakening van de) topsectoren.

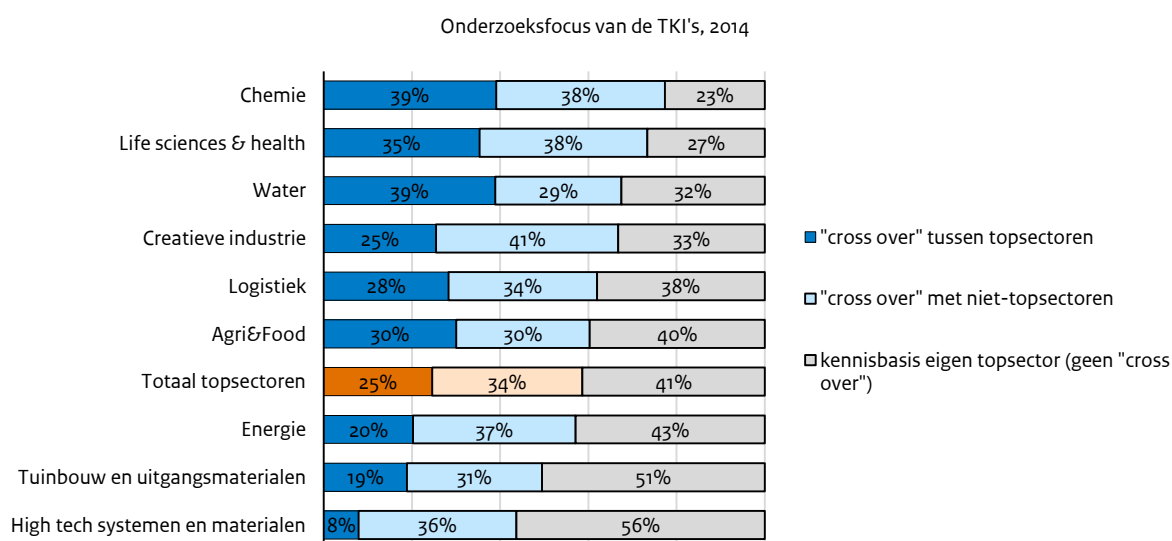

¹ Ongeveer de helft van alle deelnames komt van het Nederlands bedrijfsleven en is meegenomen in de analyse. De andere helft bestaat vooral uit kennisinstellingen (36%) en buitenlandse partijen (13%). Ongeveer 4% van de herkomst van deelnames is onbekend of kon door het CBS niet worden gekoppeld.

Ten derde, niet alleen bij de leeftijd van bedrijven verschilt de (relatieve) mate van “cross-overs”. Dit is ook het geval bij de bedrijfsgrootte, zoals onderstaande grafiek laat zien. Het mkb heeft zowel in absolute als in relatieve aantallen een groter aandeel in “cross-overs”. Bij het grootbedrijf bestaat precies de helft uit cross-over projecten. Bij het mkb ligt dit aandeel op bijna 65%.

Tenslotte blijkt het ‘cross-over’-profiel per topsector verschillend. Onderstaande grafiek laat de verschillen in deze profielen zien voor alle TKI's. Wat vooral opvalt is dat de topsector met de in omvang grootste TKI, HTSM, relatief de minste “cross-overs” kent (zeker wat betreft “cross-overs” tussen topsectoren). Daarentegen kennen topsectoren die technologisch aangrenzend zijn relatief de meeste “cross-overs”. Een verklaring voor het ‘achterblijven’ van HTSM kan liggen in het centrale karakter van high tech-onderzoek. In de tussenevaluatie van de TKI-toeslageregeling is in de netwerkanalyse duidelijk te zien dat HTSM zich centraal in het Nederlandse onderzoekslandschap bevindt en een link vormt met vrijwel alle andere topsectoren. De soms wat fundamentele technieken die uit high tech-onderzoek voortvloeien zijn binnen de andere topsectoren breed toepasbaar.

Concluderend, één van de doelstellingen van de TKI's, kennis-spillovers, wordt goed gerealiseerd afgaand op de sectorale herkomst van de bedrijven versus de onderzoeksprogrammering van projecten waar deze bedrijven in participeren. Verder zijn het vooral jonge en kleine bedrijven binnen bepaalde (top)sectoren die zich begeven op de snijvlakken van innovatie, terwijl oudere en grotere bedrijven zich vaker richten op projecten waarvan de inhoud logischerwijs strookt met de economische ‘core business’ van het bedrijf. Dit strookt met de bevindingen in de tussenevaluatie van de TKI-toeslageregeling, waarin de groei van kennisnetwerken wordt toegeschreven aan het mkb.

Voor meer gedetailleerde cijfers over “cross-overs” binnen TKI-projecten, zie: <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2016/40/deelnames-aan-tki-s-naar-topsector-2013-2014>